

ASiantuntijuus terveyssozialityössä

Laura Guillén & Salla Miettunen
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2019

TERVEYSSOSIAALITYÖN ASiantuntijuus		
TIEDOT <ul style="list-style-type: none">• Lainsäädäntö• Palveluverkosto ja tuet• Poikkitieteellisyys ja monialaisuus	TAIDOT <ul style="list-style-type: none">• Selvitys ja arviointi• Vuorovaikutus ja suhdetyö• Oikeuksien puolustus• Koordinointi	VAIKUTTAMINEN <ul style="list-style-type: none">• Rakenteellinen työ• Sosiaalityöntekijä yhteiskunta-tieteilijänä

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin sosiaalityöntekijän asiantuntijuuden ja tehtävien roolia terveydenhuollon moniammatillisessa kontekstissa. Tutkimus lähti liikkeelle HUS:n työntekijöiden keskuudessa heränneestä lisätiedon ja tarkennuksen tarpeesta.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Käytäntötutkimuksemme tarkoituksena on tuottaa tietoa terveyssozialityön erityisalasta ja sen tehtävänkuvasta suhteessa asiantuntijuuteen. Tämän myötä on erityisesti tarkoituksena myös selvittää ja selvittää mitä ohjauksella ja neuvonnalla tarkoitetaan terveyssozialityön kontekstissa.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto kerättiin kahdella teemahaastattelulla, joihin osallistui terveyssozialityöntekijöitä eri erikoisosastoilta. Molemmista ryhmähaastatteluuissa oli viisi osallistujaa. Haastattelujen pohjana oli teorian avulla hahmoteltu haastattelurunko.

Käytimme analyysimenetelmänä teoriaohjaavaa sisällönanalyysia.

TULOKSET

ASiantuntijuus

Tutkimuksen tulokset osoittivat haastateltavien näkevän terveyssozialityöntekijät tiedollisina ja taidollisina asiantuntijoina sekä yhteiskunnallisina vaikuttajina. Asiantuntijuus jakautui seuraaviin osa-alueisiin:

- Lainsäädännön ja palveluverkoston tuntemus
- Asiakkaan tilanteen selvitys ja arviointi
- Oikeuksien puolustaminen ja asianajo
- Poikkitieteellisyys ja monialaisuus
- Verkostotyö ja koordinointi
- Suhdetyö ja vuorovaikutus
- Rakenteellinen sosiaalityö

OHJAUS JA NEUVONTA

Ohjaus ja neuvonta esiintyi haastatteluissa kolmena erityyppisenä toimintana. Nämä eri muodot ovat:

- Yksinkertainen tiedonanto
- Muihin työtehtäviin kietoutuva monimutkainen, yksilöllisesti räätälöity arviointi- ja selvityö
- Yhteistyökumppaneiden informointi

JOHTOPÄÄTÖKSET

Terveyssozialityön tehtävänkuvaa on suhteellisen huonosti tunnettu ja varsin laaja. Useat asiantuntijuuden erityisosaamisalueet ovat

haastavia ja vaativat sosiaalityöntekijältä laajaa ymmärrystä ja tiedollista pohjaa sekä moninaisia vuorovaikutuksen taitoja.

Ohjaus ja neuvonta kulkee asiantuntijuuden kanssa rinta rintaan, eikä ole helposti erotettavissa sosiaalityön muista tehtävistä. Se ei kuitenkaan haastateltavien näkemyksen mukaan ole riittävä itsessään terveyssozialityön tehtävien suorittamiseen. Tarkempaa määrittelyä tarvitaan, jotta ohjauksen ja neuvomisen tehtävä ymmärretään ja voidaan arvioida sen todellista osuutta terveys-sosiaalityön tehtävistä.

KIRJALLISUUTTA

- Hallituksen esitys sosiaalihuoltolaiksi (HE194/2014vp).
- Kanaoja, Aulikki & Marjamäki, Pirjo (2017) Neuvonta ja ohjaus yleisinä sosiaalipalveluina Teoksessa Kanaoja, Aulikki, Lähteinen, Martti & Marjamäki, Pirjo (toim.) Sosiaalityön käsikirja. Helsinki Tietosanoma.
- Metteri, Anna; Valokivi, Heli & Ylinen Satu (toim.). (2014) Terveys ja sosiaalityö. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Satka, Mirja; Kääriäinen, Aino; Yliruka, Laura & Muurinen, Heidi (2016) Käytäntötutkimuksen tietokäytäntö toimijoiden kuvaamana. Teoksessa: Satka, Mirja; Julkunen, Ilse; Kääriäinen, Aino; Poikela, Ritva; Yliruka, Laura & Muurinen, Heidi. Käytäntötutkimuksen taito. Helsinki: Heikki Waris -instituutti.
- Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen selvitys ja ehdotus tarkoituksenmukaisesta tehtävärakenteesta (2016) Isokuortti, Nanne; Pasanen, Kaisa & Tukiala, Anna-Kaisa. Helsingin kaupunki, sosiaali- ja terveysvirasto.